

Thiruvananthapuram Edl Dist

SANSKRIT ANSWERKEY . 2

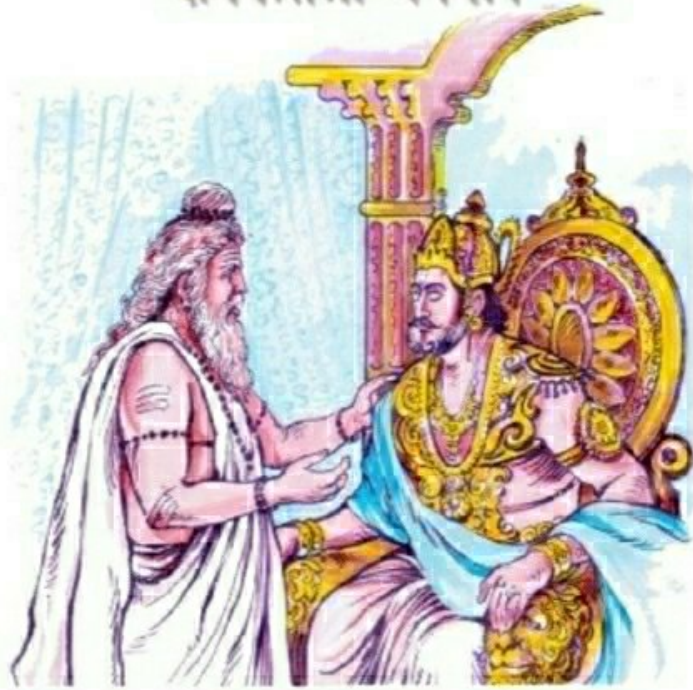

STD. X

WS2S82

षाठः २

दीनवत्सला जननी।

प्रवर्तनम् १

अधोदत्तेषु पदच्छेदेषु साधुरूपाणि विविच्य रिक्तस्थानानि पूरयतु ।

अ) कुर्वन्नासीत् = ----- + ----- ।

(कुर्वन् + आसीत्)

आ) नोत्थितः = ----- + ----- ।

(न + उत्थितः)

इ) तयोरेकः = ----- + ----- ।

(तयोः + एकः)

ई) दुःखिताभूत् = ----- + ----- ।

(दुःखिता + अभूत्)

उ) सत्स्वपि = ----- + ----- ।

(सत्सु + अपि)

ऊ) सहजैव = ----- + ----- ।

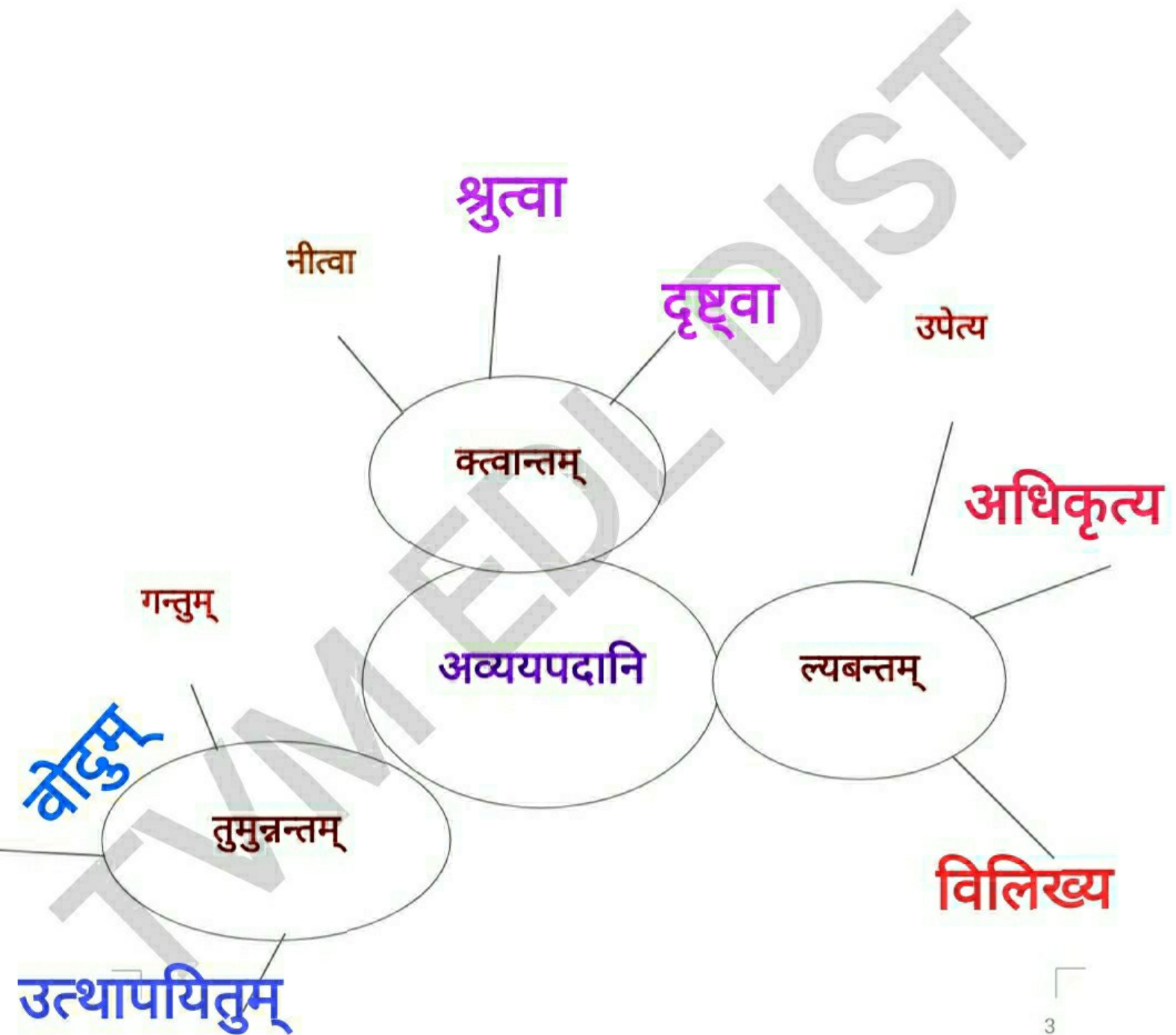
(सहजा + एव)

प्रवर्तनम् २

छात्राः अव्ययपदानि परिचितानि खलु । अधोदत्त

अव्ययपदानि क्त्वान्त- ल्यबन्त - तुमुन्नन्तानि इति विविच
पदसूर्यं पूर्त्तिकरोतु ।

वोढुम्, उपेत्य, उत्थापयितुम्, दृष्ट्वा, विलिख्य, श्रुत्वा, गन्तुम्,
नीत्वा, अधिकृत्य

प्रवर्तनम् ३

यथोचितं योजयत

अ	आ
धेनोः माता।	सुरभिः।
महाभारतम्।	व्यासः।
वोढुम्।	तुमुन्नन्तम् ।
नुद्यमानः।	शानजन्तम् ।
देवानाम् अधिपः।	वासवः।

प्रवर्तनम् ४

मातृकावत् समस्तपदं लिखत ।

मातृका-- सुराणाम् अधिपः - सुराधिपः ।

वंशानाम् अधिपः - वंशाधिपः ।

नराणाम् अधिपः - नराधिपः ।

देवानाम् अधिपः - देवाधिपः ।

धनानाम् अधिपः - धनाधिपः ।

प्रवर्तनम् ५

अधोदत्तेषु शतृ-शानजन्तरूपाणि विविच्य पट्टिकां रचयतु।

(नुद्यमानः, गच्छन्, लिखन्, पचमानः, हसन्, कम्पमानः,
रुदन्, वन्दमानः, प्रेरयन्, गम्यमानः, पठन्, जल्पमानः)

शत्रन्तम् शानजन्तम्

गच्छन् नुद्यमानः

लिखन् पचमानः

हसन् कम्पमानः

रुदन् वन्दमानः

प्रेरयन् गम्यमानः

पठन् जल्पमानः

प्रवर्तनम् ६

पाठे पाठान्तरे च पठितानि लट् - लङ् - लोट् रूपाण्येव कोष्ठके दत्तानि । तानि स्वीकृत्य पट्टिकां पूर्तीकरोतु ।

(पठति , लिखतु , वसति , रोपयतु , अगायत् , पिबतु, अवसत् , गच्छतु , अधावत् , नृत्यति , खादति , अकरोत् , वदति , कुर्वन्तु , अपश्यत् ,)

लट्	लङ्	लोट्
पठति	अगायत्	लिखतु
वसति	अवसत्	रोपयतु
नृत्यति	अधावत्	पिबतु
खादति	अकरोत्	गच्छतु
वदति	अपश्यत्	कुर्वन्तु

प्रवर्तनम् ७

छात्राः वाक्यपरिवर्तनाय सज्जाः खलु। अधोदत्त उदाहरणं पश्यतु।

अधोदत्त वाक्यानि यद्यपि-तथापि उपयुज्य वाक्यपरिवर्तनं करोतु।

उदा:- जनाः चित्रशालाम् अगच्छन्। तत्र वैद्युतिः नासीत्।

उत्तरम् - यद्यपि जनाः चित्रशालाम् अगच्छन् तत्र वैद्युतिः नासीत्।

- क) यद्यपि रोगी औषधम् अपिबत् तथापि रोगशमनं नाभवत्।
 ख) यद्यपि राजुः यथासमयं बस् निस्थानं गतः तथापि बस् यानं न लब्धम्।
 ग) यद्यपि वर्षाकालः समागतः तथापि वृष्टिः नास्ति।
 घ) यद्यपि सः संपन्नः तथापि दानशीलः न भवति।

प्रवर्तनम् ८

छात्राः ! संबोधनारूपाणि पठितानि। अधोदत्त वाक्यानि पठित्वा उचितं संबोधनारूपाणि उपयुज्य पूरयतु।

अ) भोः -----! पुत्रस्य दैन्यं दृष्ट्वा अहं रोदिमि।

(वासव)

आ) गच्छ -----! सर्वं भद्रं जायेत ।

(वत्से)

प्रवर्तनम् ९

अधोदत्त पदानां समानार्थकपदानि कोष्ठकात् विवेचयतु ।

वृषभः - बलीवर्दः।

नयनम् - नेत्रम् ।

कृषकः - कृषीवलः।

माता - जननी ।

पुत्रः - सुतः।

वासवः - सुराधिपः।

प्रवर्तनम् १०

कोष्ठकात् उचितपदानि स्वीकृत्य वाक्यानि पूरयतु।

क) पुत्रस्य दैन्यं दृष्ट्वा अहं -----।

(रोदिमि)

ख) त्वं पुत्रस्य अवस्था ----- वा?

(पश्यसि)

ग) गच्छ वत्से! सर्वं भद्रं ----- ।

(जायेत)

घ) वयं गृहं ----- ।

(गच्छामः)

प्रवर्तनम् ११

कोष्ठकात् पदानि स्वीकृत्य गद्यक्रमं पूरयतु।

(अपत्येषु , माता, जननी, कृपार्द्रहृदया)

गद्यक्रमः -

जननी सर्वेषु अपत्येषु तुल्यवत्सला । सा माता तु दीने पुत्रे
कृपार्द्रहृदया भवेत् च।

प्रवर्तनम् १२

**कोष्ठकात् उचितानि अंशानि स्वीकृत्य वासवस्य सुरभेः च
संभाषणं पूरयतु।**

वासवः - अयि शुभे! किमेवं रोदिषि ?

सुरभिः - भोः वासव! मम पुत्रस्य

दैन्यं दृष्ट्वा अहं रोदिमि।

वासवः- भवत्याः पुत्रस्य किमभवत् ?

सुरभिः- मम पुत्रः दुर्बलःइति जानन्नपि सः कृषकः तं

पीडयति ।

वासवः- भद्रे! भवत्याः यद्यपि सहस्राधिकाः पुत्राः सन्ति
तथापि अस्मिन्नेव एतादृशं वात्सल्यं कथम्?

सुरभिः - अयं अन्येभ्यो दुर्बलः एव।

वासवः - गच्छ वत्से। अहं सर्वं भद्रं करिष्यामि।

सुरभिः - धन्यवादः भोः!!

TVM EDL DIST